

MEMO

Van Commissie van deskundigen Kwaliteitsinstrumenten Bouwsteen 2
Aan Ipsos Facto
Betreft Reactie op doorontwikkeling *Cliënten aan het woord*
Datum november 2019

1. Inleiding

U heeft op 28 juli 2019 informatie aangeboden aan de commissie over de doorontwikkeling van uw instrument, waarvoor hartelijk dank.

Bij deze ontvangt u de reactie van de Commissie van deskundigen¹.

In 2017-2019 maakte uw instrument deel uit van de Waaier, in categorie I².

Aan de ontwikkelaars die in deze categorie ingedeeld zijn heeft de commissie van deskundigen gevraagd om in augustus 2019 te rapporteren over de doorontwikkeling van uw instrument omtrent de criteria:

1. *Het instrument levert cliëntinformatie op individueel niveau.*
2. *De systematiek is ingebed in de zorgplancyclus.*
3. *Het instrument geeft zicht op ervaringen en concrete verbeterwensen van de individuele cliënt*
4. *Gegevens kunnen (anoniem) worden geaggregeerd naar verschillende niveaus (team, afdeling/vestiging, organisatie).*
5. *Er zijn waarborgen voor continuïteit van de ontwikkeling wat betreft voortbestaan en doorontwikkeling.*
6. *Geëxpliciteerd is onder welke omstandigheden een instrument zinvol is, en onder welke voorwaarden het tot zijn recht komt.*
7. *Het instrument moet betrouwbare metingen opleveren.*
8. *Het betreft een valide instrument.*

Algemeen

De doorontwikkeling van *Cliënten aan het woord* volgt een goede route. Er is op een breed scala van onderwerpen gewerkt aan relevante doorontwikkeling.

Beoordeling

De Commissie adviseert het bestuur VGN Uw instrument *Cliënten aan het woord* op te nemen in de Waaier 2020-2022, met de status categorie I.

2. Toelichting **criterium 1 Individuele cliënt**

In deze rapportage wordt duidelijker dan in vorige jaren hoe de vragenlijst is aangepast. Toevoegen van de 'koesterpunten' is een mooie positieve insteek, ook vanwege de bemoedigende werking die

¹ De commissie bestaat uit:

- Prof. dr. ir. Kees Ahaus, voorzitter
- Prof. dr. Petri Embregts
- Prof. dr. Mirella Minkman

Waarnemer is mevrouw drs. Ditte van Vliet, bureau VGN. De commissie wordt bijgestaan door dr. Erna Scholtes, secretaris.

² Categorie I: Toegelaten tot de Waaier; jaarlijks een rapportage over de doorontwikkeling opleveren
Categorie II: Toegelaten tot de Waaier, met ontwikkelopgave(n); jaarlijks specifiek rapporteren over doorontwikkeling van de specifieke ontwikkelopgave(n), en jaarlijks een rapportage over de doorontwikkeling opleveren.

ervan kan uitgaan naar het team. De toegevoegde vragen betreffen relevante items. Een en ander versterkt de aansluiting op het Kwaliteitskader gehandicaptenzorg.

Criterion 2 Aansluiting bij zorgplancyclus

Dank voor de heldere toelichting op de gestelde vraag en naar hoe meer frequente meting door de aanvulling van de korte vragenlijst (basisset) op het volledige onderzoek vorm krijgt.

Criterion 3 Zicht op individuele ervaringen en wensen

Criterion 3 stelt expliciet dat voor andere cliënten dan EMB géén sprake mag zijn van afname by proxy. Uit uw rapportage blijkt dat dit wel het geval is “cliënt kan of wil niet zelf meewerken” zie pag. 11. Dit heeft een risico omdat uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat de inbreng by proxy onvoldoende betrouwbare antwoorden oplevert. Uit de voetnoot op pag. 23 begrijpen wij dat deze variant van dataverzameling maar weinig voorkomt.

U beschrijft daar de resultaten van de nadere analyse naar verschillende doelgroepen en naar verschillende wijzen van afname/ invullen van de vragenlijst. Met dergelijke analyses over het verschil in ervaringen van cliënten en verwanten draagt u bij aan de opbouw van inzichten over effectieve wijzen van het bepalen van cliëntervaringen.

Ten aanzien van cliënten EMB het volgende.

De commissie beschouwt EMB als een categorie mensen waarvoor op die doelgroep toegesneden eigenstandige instrumenten nodig zijn. Instrumenten behoeven naar de opvatting van de commissie andere en/of anders geformuleerde vragen/aandachtspunten met nadere toelichting/ onderbouwing. Er kan dus niet worden volstaan met alleen een andere wijze van afnemen.

Deze beoordeling van *Cliënten aan het woord* heeft dus geen betrekking op geschiktheid voor EMB. Tevens attenderen wij u erop dat een verzoek tot opname in de Waaier van een instrument voor cliënten EMB verloopt via de procedure voor nieuwe instrumenten, o.a. via het format.

Criterion 4 Aggregatie mogelijk naar verschillende niveaus

U biedt rapportages die op de verschillende niveaus inzicht geven in zowel de kwantitatieve als kwalitatieve uitkomsten. Het voorbeeld van de structuur van een verbeterplan op locatieniveau (pag. 14) faciliteert ook de teamreflectie waar het Kwaliteitskader om vraagt. Dat is positief. Het ordenen van de verbeterpunten kan op locatie nog omvangrijk zijn.

Criterion 5 Continuïteit

De commissie heeft waardering voor de toename van de inhoudelijke ontwikkeling die de laatste jaren plaatsvindt en voor de wijze waarop Ipsa Facto partijen uit het veld daarbij betreft.

De samenwerking met Kentalis en met SGLVG leidt tot varianten van uw instrument, toegespitst op de doelgroepen doven respectievelijk sterk gedragsgestoorde mensen met een licht verstandelijke beperking. Dat roept de vraag op naar de argumenten en onderbouwing om items te schrappen. Mogelijk leidt dit weliswaar tot behoud van betrouwbaarheid, maar de vraag is wat zo'n aanpassing betekent voor de (inhouds)validiteit.

Criterion 6 Voorwaarden voor gebruik

De commissie stelt uw uitleg over verschillen in motivatie van instellingen op prijs. Deze is overtuigend in de beschrijving en de relativering.

Criterion 7 en 8 Betrouwbaarheid en Validiteit

In 2020 zal de commissie zich met hulp van methodologische experts, in het bijzonder buigen over uw rapportage van het onderzoek naar Betrouwbaarheid en Validiteit. De door u aangeleverde informatie is hiervoor het uitgangspunt, waarvoor alvast dank!

De commissie geeft nu een beknopte inhoudelijke reactie:

De zorgvuldige rapportage strekt zich ook uit tot de psychometrische criteria.

U vindt net iets andere factoren dan de oorspronkelijke modules die de huidige vragenlijst ordenen.

De commissie wil graag weten of u aanpassing van de vragenlijst overweegt naar aanleiding van deze bevindingen.

Voor de commissie is niet helemaal duidelijk welke cliënten databestand 1 en databestand 2 vormen.

3. *Hoe verder?*

Het advies van de commissie wordt in november voorgelegd aan het bestuur van de VGN ter besluitvorming. U wordt daarover eind november geïnformeerd. Tevens draagt de VGN er zorg voor dat de bevindingen van de commissie van deskundigen over de Waaier wederom transparant gepubliceerd worden via de website.

U ontvangt uiterlijk half december de jaarplanning 2020. Daarin staan onder meer de data voor de ontmoetingen van de commissie met elk van de ontwikkelaars en een gebruiker, zoals die ook plaatsvonden in 2016 en 2018.